

Vergaderjaar 2008–2009

28 684

Naar een veiliger samenleving

Nr. 191

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 december 2008

Ambulanceverpleegkundigen in Amsterdam (VZA) leggen begin september hun werk neer na ernstige bedreigingen tijdens het verrichten van levensreddende handelingen; half september mijden buschauffeurs een wijk in Gouda; in Arnhem weigerden chauffeurs van Connexxion een wijk aan te doen na verschillende incidenten; en in Gorinchem rukt de brandweer alleen nog onder politie-escorte uit omdat zij is gehinderd bij haar bluswerkzaamheden. Een lijst van voorvallen die een zeer ongewenst beeld tonen. Een beeld namelijk dat door agressie en geweld werknemers met een publieke taak hun taak niet meer kunnen uitvoeren. Onacceptabel, want agressie en geweld mogen nooit lonen. Immers als agressie loont, faalt de publieke taak. Alles moet uit de kast worden gehaald om te voorkomen dat de publieke taak moet wijken voor agressie en geweld. Daarom heb ik onlangs nieuwe aanvullende maatregelen aan u aangeboden om ervoor te zorgen dat de dader er niet mee wekomt¹. De dader moet wat mij betreft zo snel mogelijk verantwoordelijk worden gesteld voor het agressieve gedrag en financieel aansprakelijk worden gesteld voor de aangerichte schade.

Dit zijn mooie uitgangspunten, vertaald in een stevig pakket van maatregelen gericht op de aanpak van de dader. Maatregelen die in mijn ogen pas geslaagd zijn als zij in de praktijk daadwerkelijk tot uitvoering komen. Het evalueren van deze maatregelen kenmerkt de fase waarin het programma Veilige Publieke Taak zich nu bevindt. In deze derde voortgangsrapportage van het programma Veilige Publieke Taak² wil ik hier op ingaan. Met deze voortgangsrapportage kom ik tegemoet aan de wens van uw Kamer om tweemaal per jaar over de voortgang te rapporteren³. Het programma Veilige Publieke Taak van het kabinet heeft als doel om voorvallen van agressie en geweld tegen werknemers met een publieke taak te verminderen met 15%-punt in 2011⁴ ten opzichte van de meting in 2007.

¹ Tweede kamer, vergaderjaar 2008–2009, 28 684 nr. 185.

² Tweede kamer, vergaderjaar 2007–2008, 28 684, nr. 117.

³ Tweede kamer, vergaderjaar 2008–2009, 28 684, nr. 183.

⁴ 0-meting in 2007: 66%. Streefcijfer voor 2011: 51%.

Het programma kent drie sporen: grenzen stellen, het aanpakken van daders (pijler 1: regie) en het ondersteunen van werkgevers (pijler 2)¹. Het aanpakken van daders is de meest duidelijke breuk met het verleden. Een verleden waarin agressie als normaal onderdeel van het werk werd gezien door werkgevers, werknemers en overheid. De nieuwe aanpak betekent een duidelijke cultuurverandering. Steeds meer werknemers en werkgevers worden zich bewust van hun rol in het stellen van grenzen tegen agressie en geweld. Vanuit verschillende sectoren, belangenverenigingen en koepels van werkgevers en werknemers komen bemoedigende signalen over de extra aandacht aan de aanpak van agressie en geweld. Zo zijn vanuit het programma Veilige Publieke Taak bijdragen geleverd aan bijeenkomsten en congressen van onder andere Veilige Zorg, Buitengewoon opsporingsambtenaren, de wethoudersvereniging en de ambulancezorg.

Belangrijke steun en aandacht kwam ook van Hare Majesteit tijdens haar werkbezoek aan werknemers met een publieke taak. Hare Majesteit heeft zich hierbij laten informeren door werknemers met ervaringen op terrein van agressie en geweld en de aanpak.

Maar er is nog veel te doen. De meting in het Personeel en Mobiliteitsonderzoek bij alle sectoren van de overheid over 2007 (48%) toont aan dat agressie en geweld met 3%-punt is toegenomen ten opzichte van de meting over 2005 (45%). Deze stijging in dit belevingsonderzoek impliceert niet per definitie een toename in aard en omvang, maar kan ook het resultaat zijn van de aandacht en de aanpak. Op dit moment is de éénmeting voor 2009 naar de aard en omvang van agressie en geweld bij werknemers met een publieke taak in voorbereiding. De éénmeting geeft een beeld van de aard en omvang van agressie en geweld in relatie tot de 0-meting van 2007. Hiervoor worden in ieder geval dezelfde organisaties als bij de vorige meting uitgenodigd.

Daarnaast volg ik met het programma andere onderzoeken binnen de verschillende sectoren, zoals de monitor binnen het openbaar vervoer, het onderzoek naar agressie en geweld bij de politie in opdracht van Politie en Wetenschappen en de voortgangsrapportage van het Centrum voor Werk en Inkomen. Deze onderzoeksinformatie wordt aangevuld met de informatie van de Arbeidsinspectie en de voortgangsmetingen van de verschillende sectoren, zoals de politie. Rijksbreed heb ik een uitgebreide scan laten uitzetten om een beeld te krijgen over de voortgang in de aanpak van agressie en geweld.

Ik zie kijkend naar de inspanningen van de diverse sectoren een toename van het aantal organisaties dat daadwerkelijk registratiesystemen in gebruik neemt en hierdoor inzicht krijgt in de ontwikkelingen van agressie en geweld. Overigens heb ik het beeld dat er veel gebeurt binnen de verschillende sectoren, maar wel met wisselende snelheden en prioriteit. Ook zie ik verschillen tussen de verschillende sectoren in resultaten. Zo zijn er centra voor werk- en inkomen die prima resultaten boeken met hun aanpak, terwijl streekvervoersmaatschappijen meer ernstige vormen van agressie en geweld registreren.

PIJLER 1: REGIE

Aanpakken van daders

Uitgangspunt van de dadergerichte aanpak is dat daders van agressie en geweld te allen tijde een reactie krijgen. Om dit mogelijk te maken moet de pakkans groot zijn en moeten daders, zo mogelijk direct strafrechtelijk en financieel verantwoordelijk worden gesteld voor hun gedrag. Om daadkracht en effectiviteit van het programma te bevorderen is gekozen

¹ Kamerstuk II, vergaderjaar 2008–2009, 28 684, nr. 164.

voor een eenduidige landelijke aanpak. Hiervoor zijn in december 2006 onder andere een beleidslijn voor de politie en de strafvorderingrichtlijn door het openbaar ministerie, de zogenaamde Polaris-richtlijn, in gang gezet. De minister van justitie en ik hebben deze laten evalueren in de praktijk.

Evaluatie Polaris-richtlijnen

De twee onderzoeken die het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatie Centrum van het ministerie van Justitie heeft begeleid, zijn afgerond. Deze onderzoeken hebben betrekking op de evaluatie van de strafvorderingrichtlijn, de zogenaamde Polaris-richtlijn, en op de wijze waarop zaken van agressie en geweld tegen politiefunctionarissen in het opsporings- en vervolgingsproces zijn behandeld. Tijdens het wetgevingsoverleg over de politie van 10 november 2008 hebben mijn ambtsgenoot van Justitie en ik u toegezegd om de onderzoeksresultaten voorzien van een beleidsreactie begin 2009 aan uw Kamer toe te sturen.

Eenduidige afspraken met politie en openbaar ministerie

De beleidsreactie naar aanleiding van genoemde onderzoeken is een opmaat voor eenduidige landelijke afspraken met politie en openbaar ministerie ten aanzien van agressie en geweld tegen werknemers met een publieke taak. De minister van Justitie en ik streven er naar deze afspraken voor de zomer van 2009 gereed te hebben.

Vereenvoudiging verhaal en incasso van schade en letsel

Een belangrijk element van het uitgangspunt «er volgt altijd een reactie als een dader een werknemer met een publieke taak agressief bejegent of geweld aandoet» is het lik-op-stukbeleid. Het zo snel mogelijk de dader verantwoordelijk stellen voor de aangerichte schade. Ook hier is de praktijk onderzocht. De uitkomsten van dit onderzoek «Het verhaal bij de daad voegen» heb ik 10 november 2008 aan u aangeboden tezamen met mijn beleidsreactie¹. Kijkend naar de huidige praktijk is er nog veel te doen om ervoor te zorgen dat de dader daadwerkelijk opdraait voor de kosten van de schade die is veroorzaakt door zijn gedrag. Een van de overgenomen aanbevelingen van dit onderzoek is het oprichten van een kennis- en expertisecentrum, dat adviseert en ondersteuning biedt aan werkgevers ten aanzien van schadeverhaal op de dader. De mogelijkheden hiertoe ben ik op dit moment aan het verkennen. Ik verwacht de resultaten van deze verkenning begin 2009 beschikbaar te hebben en aan uw Kamer te kunnen toezenden.

Snelrecht

Mijn ambtsgenoot van Justitie heeft u onlangs een brief over (super)snelrecht² gezonden. Hiermee komt hij tegemoet aan uw en mijn wens om daders van agressie en geweld tegen werknemers met een publieke taak lik op stuk te geven. In de reactie op agressie en geweld is toepassing van het (super)snelrecht een krachtig instrument. Niet alleen in de richting van de dader maar ook als duidelijke steun naar het slachtoffer. Deze lik-op-stuk-reactie kan in de praktijk een gecombineerde reactie betreffen met een informele berisping, een civielrechtelijke dan wel bestuursrechtelijke reactie. Voorbeelden hiervan staan in de gezamenlijke brochure Reactiemogelijkheden van de ministeries van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2008–2009, 28 684, nr. 185.

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2008–2009, 31 700 VI, nr. 9.

Anonimiteit in het strafproces

In de beleidsreactie bij het rapport «Anonimiteit in het strafproces»¹, wordt gevolg gegeven aan een groot aantal aanbevelingen van de werkgroep. De komende periode gaan mijn ambtgenoot van Justitie en ik afspraken maken met onder ander het College van procureurs-generaal, de politie en andere organisaties en betrokkenen, zowel intern als extern, om uitvoering te geven aan de maatregelen die in de beleidsreactie zijn opgenomen.

Pilots

In het Algemeen Overleg van 1 oktober 2008 heb ik u gemeld dat er een pilot wordt gestart voor het plaatsen van camera's op ambulances. De inzet van camera's kan een belangrijke bijdrage leveren aan het opsporingsonderzoek en de bewijsvoering tegen daders van agressie en geweld. Ondertussen zijn er afspraken gemaakt met de gemeente Den Haag, de veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond en het Universitair Medisch Centrum in het gebied Drenthe. De laatste hiervan heeft al ervaring opgedaan met camera's op ambulances. Op dit moment worden de benodigde middelen infrastructuur voor de pilot in beeld gebracht. Een concept plan van aanpak is met inbreng van de betrokken partijen opgesteld. Hierbij gaat het om de kaders voor de registratie en gebruik van de camerabeelden. Voor het in goede banen leiden van de pilot zijn een juridische, operationele en begeleidingsgroep ingericht. De pilot gaat in principe 1 jaar duren. De uitkomst van de evaluatie van de pilot «Inzet camera's op ambulances» en de kosten van de inzet van camera's zijn onderdeel van de verder besluitvorming over eventuele voortzetting van de inzet van camera's op ambulances.

In navolging van de pilot voor het plaatsen van camera's op ambulances, is 1 miljoen Euro aan de politie ter beschikking gesteld. Deze pilot omvat de inzet van technische hulpmiddelen die een bijdrage kunnen leveren aan het opsporen en vervolgen van de verdachte. De politie is gestart met het in kaart te brengen van technische hulpmiddelen die bij de politiekorpsen in gebruik zijn. Deze bevindingen geven inzicht in de behoefte bij de politie en dus het doel en de inrichting van de pilot. Afspraak is dat eind 2009 de resultaten van de evaluaties beschikbaar komen.

Buitengewone opsporingsambtenaren (BOA)

Momenteel vindt een herziening van het BOA-stelsel² plaats. Hierbij wordt op mijn voorstel tevens bekeken of de buitengewone opsporingsambtenaar tijdens de uitoefening van zijn taak in voldoende mate wordt beschermd tegen agressie en geweld. Uitkomst zou in mijn ogen moeten zijn dat buitengewone opsporingsambtenaren voldoende worden uitgerust om effectief te kunnen optreden bij *tegen* hen gerichte agressie en geweld. Het is de bedoeling dat deze, wanneer sprake is geweest van agressie en geweld gericht tegen de buitengewone opsporingsambtenaar, dan zelf een proces-verbaal kan opmaken. Hiermee wordt de bewijskracht in de rechterlijke procedure vergroot.

De rol en positie van de toezichthouders zoals ik heb verwoord in het Algemeen Overleg van 1 oktober 2008 worden afzonderlijk besproken met het ministerie van Justitie en ministerie van Verkeer en Waterstaat. Mijn streven is om voor de zomer 2009 hierover nadere afspraken te hebben gemaakt. In mijn ogen een belangrijke impuls richting het menselijk toezicht in het (semi)publieke domein.

¹ Kamerstuk II, vergaderjaar 2008–2009, 28 684, nr. 176.

² BOA = Buitengewoon Opsporingsambtenaar.

Grenzen stellen aan geweld

De belangrijkste boodschap van het programma Veilige Publieke Taak is dat geweld tegen werknemers met een publieke taak nooit wordt getolereerd. Het is van belang om deze boodschap actief uit te dragen zodat werkgevers en werknemers met een publieke taak zich hiervan bewust zijn en ernaar gaan handelen. Burgers dienen met respect te worden bejegend, maar een zelfde mate van respect mag ook van hen worden verwacht. Hiervoor zijn de volgende concrete maatregelen in gang gezet.

Campagne

De communicatie over agressie en geweld tegen werknemers met een publieke taak kent twee doelgroepen, burgers en de werkgevers/werknemers. Voor beiden is een communicatieboodschap geformuleerd. Gericht op burgers maakt deze boodschap duidelijk wat het met je doet als je in je werk in aanraking komt met agressie en geweld. Daarnaast wordt aangegeven welke maatregelen werkgevers en de overheid treffen als mensen toch overgaan tot dit gedrag. Sectoren worden nadrukkelijk betrokken bij het invullen van deze campagne. Dit onderdeel wordt in december gestart.

De werkgevers en werknemers worden in de communicatie boodschap geïnformeerd over hoe zij agressie en geweld tegen werknemers met een publieke taak effectief binnen de eigen organisatie kunnen aanpakken. Het gaat hierbij om het verbeteren van de registratie, het doen van aangifte, het verhalen van schade en het geven van een duidelijke reactie naar daders van geweld. Ook de op 27 mei 2008 ondertekende landelijke norm en het bijbehorende beeldmerk «handen af van onze helpers!» komen aan bod.

Naar alle ondertekenaars is een «gevelbord» verstuurd. Hiermee kunnen werkgevers hun werknemers en bezoekers laten zien dat zij de landelijke norm hanteren die stelt dat agressie en geweld nooit worden getolereerd. Daarnaast is er een informatiepakket beschikbaar gesteld voor de verspreiding van het beeldmerk «handen af van onze helpers».

Op 11 december wordt de landelijke VPT-Beurs georganiseerd. Onder het motto «samen voor een publieke taak» presenteren organisaties uit verschillende sectoren effectieve aanpak en praktijkervaringen. Ambulancezorg Nederland laat bijvoorbeeld zijn lespakket zien, A&O Fonds Gemeenten demonstreert zijn registratiesysteem voor gemeenten en de RET vertelt over het OV-verbod. Ook vertellen het openbaar ministerie en de politie over het doen van aangifte en het proces dat daarop volgt. De beurs is specifiek voor medewerkers uit organisaties met een publieke taak die zich bezig houden met de aanpak van agressie en geweld. De beurs wordt gehouden in de Rijtuigenloods in Amersfoort.

Jaarwisseling

Op 29 september 2008 heb ik het rapport van de Commissie De Graaf in ontvangst genomen en daarop een eerste reactie gegeven. Voor de jaarwisseling zend ik uw Kamer, tezamen met de ministers van Justitie en VROM ons standpunt toe. Vanuit het programma Veilige Publieke Taak informeer ik binnenkort alle gemeenten, Veiligheidsregio's en politiekorpsen over de activiteiten rondom de jaarwisseling 2008/2009. In de brief roep ik de regionale politiekorpsen op om vroegtijdig te starten met de voorbereidende maatregelen bijvoorbeeld ten opzichte van risicogroepen tijdens de jaarwisseling en het beschikbaar hebben van capaciteit om de zaken na de jaarwisseling snel en zorgvuldig af te handelen.

In de brief die de minister van Justitie 10 oktober jongstleden inzake (super-)snelrecht aan uw Kamer heeft gestuurd is aangegeven dat in het kader van de komende jaarwisseling in een aantal grote steden supersnelrechtzittingen zullen worden georganiseerd.¹

In de communicatie naar de burgers toe wordt rond de jaarwisseling extra aandacht besteed aan de hulpdiensten. De veiligheidsregio's en politiekorpsen worden hierbij betrokken. Ook worden zij gestimuleerd zelf activiteiten te ontplooiën in de richting van de burgers via de lokale media en hun eigen informatiekanaalen.

Voor de Veiligheidsregio's en de politiekorpsen stelt het programma in dit kader instrumenten beschikbaar zoals het beeldmerk, ansichtkaarten en een flyer over de Landelijke norm. Met Stichting M zijn afspraken gemaakt over het gratis ter beschikking stellen van posters en de film van de campagne «stank voor dank» aan gemeenten, Veiligheidsregio's en politiekorpsen. Deze campagne heeft eerder gedraaid in 2006 en 2007. Waar nodig en mogelijk kan deze ook een lokale inkleuring krijgen.

PIJLER 2: FACILITEREN EN ONDERSTEUNEN VAN WERKGEVERS

Helpen van werkgevers (bij het beschermen van hun werknemers)

Daar waar de publieke taak wordt uitgevoerd, moet men voldoende mogelijkheden hebben om een effectief veiligheidsbeleid te voeren. Alleen zo kunnen de kwaliteit van de publieke taak en de veiligheid van werknemers gewaarborgd worden. Werkgevers met een publieke taak dienen daarom de beschikking te hebben over een goed instrumentarium. Het programma Veilige Publieke Taak helpt met het tot stand brengen en verspreiden van effectieve instrumenten onder (sector-)werkgevers. Hieruit vloeien onder andere de volgende maatregelen voort:

Stimuleringsregeling Veilige Publieke Taak

Tot 1 juli 2008 hebben alle werkgevers van organisaties met een publieke taak aanvragen kunnen doen voor de stimuleringsregeling «Veilige Publieke Taak». In totaal zijn er 64 aanvragen binnengekomen voor een totaalbedrag van 2,1 miljoen euro. In de aanvragen zijn alle sectoren met een publieke taak vertegenwoordigd:

Zorg	24
Onderwijs	16
Sociale Zekerheid	7
Gemeenten	7
Veiligheid	6
Openbaar Vervoer	4

Alle aanvragen zijn behandeld door een commissie met onder meer vertegenwoordigers uit het Verbond Sectorwerkgevers Overheid, de Samenwerkende Centrales van Overheidspersoneel en het project «Veiligheid begint bij Voorkomen» van het ministerie van Justitie en mij samen. De aanvragen zijn beoordeeld aan de hand van vooraf vastgestelde criteria.

Er zijn 31 aanvragen voor een totaal bedrag van 1,25 miljoen euro toegekend. Hiermee is het financieringsplafond met licht overschreden. Deze overschrijding wordt gefinancierd uit de onderbesteding van de reguliere begroting van het Programma Veilige Publieke Taak.

Als bijlage treft u een lijst aan van alle gehonoreerde aanvragen. De eerste ronde van de stimuleringsregeling is geëvalueerd door bovengenoemde commissie en de verantwoordelijken voor het proces. Op hun voorstel zal ik de stimuleringsregeling op twee punten aanpassen. De tijdstippen van aanvang en sluiting van subsidieverzoeken worden met

¹ Kamerstuk II, vergaderjaar 2008–2009, 31 700 VI, nr. 9.

een maand vervroegd. In de volgende ronden worden ook koepels van organisaties met een publieke taak en samenwerkingsverbanden, zoals Veiligheidsregio's, in de gelegenheid gesteld een aanvraag in te dienen.

Opname agressie en geweld in Arbocatalogus

Sinds 1 januari 2008 is de Arbeidsomstandighedenwet gewijzigd. Het doel is dat sociale partners meer maatwerk kunnen leveren bij het verbeteren van arbeidsomstandigheden. Om landelijke uniformiteit in de aanpak van agressie en geweld te bevorderen, heb ik een sjabloon voor een Arbocatalogus agressie en geweld laten ontwikkelen. Dit sjabloon is ter goedkeuring verstuurd aan de directeur van de Arbeidsinspectie en zal na goedkeuring worden aangeboden aan de sociale partners. De Arbocatalogus geeft aan hoe werkgevers met een publieke taak een effectief veiligheidsbeleid kunnen voeren. Wat mij betreft bestaat dit minimaal uit een achttal elementen, namelijk:

- het formuleren van een duidelijke norm van acceptabel gedrag in de organisatie;
- het altijd melden van voorvallen met agressie en geweld;
- het altijd registreren van deze voorvallen;
- zorgen voor een duidelijk aangiftebeleid vanuit de werkgever;
- zorgen voor training en/of scholing van leidinggevenden en werknemers;
- het zoveel mogelijk verhalen van schade op de dader;
- het formuleren van een duidelijk reactiebeleid;
- het altijd zorgen voor nazorg.

Binnenkort wil ik met mijn ambtgenoten bespreken hoe we de hierin opgenomen richtlijnen kracht kunnen bijzetten. De effectiviteit van de in de Arbocatalogus opgenomen maatregelen, zal meegenomen worden in de brede evaluatie van de Arbeidsomstandighedenwet door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Laatste stand is dat verschillende sectoren waaronder gemeenten en Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland hun arbocatalogus goedgekeurd hebben gekregen.

SECTOREN

Genootschap Burgemeesters

Burgemeesters en andere politieke ambtsdragers functioneren op gezichtsbepalende posities voor de samenleving. Zij behoren hun bestuurlijke taak ongehinderd te kunnen uitvoeren. Dit is voor een integere uitvoering van groot belang. Met het Nederlands Genootschap van Burgemeesters heb ik daarom op 2 oktober 2008 een convenant gesloten inzake de aanpak van agressie en geweld tegen burgemeesters. Eén van de maatregelen die hierin zijn opgenomen is de oprichting van een landelijke vertrouwenslijn. Naast burgemeesters kunnen ook andere politieke ambtsdragers en bestuurders rechtstreeks contact opnemen met deze vertrouwenslijn wanneer zij te maken hebben met bedreiging, agressie of geweld. Het meldpunt is vertrouwelijk van aard, kan attenderen op collegiale ondersteuning, geeft adviezen over de reactiemogelijkheden naar aanleiding van een voorval en kan indien nodig doorverwijzen naar de tweede lijn. De tweede lijn bestaat uit onder meer politie en collega's met vergelijkbare ervaringen.

Het is één van de zes afspraken die ik met de voorzitter van het Nederlands Genootschap van Burgemeesters heb gemaakt. Doel van deze afspraken is om agressie en geweld tegen burgemeesters tegen te gaan. Een andere afspraak is een verdere verkenning van de aard en omvang van agressie en geweld tegen burgemeesters. Nu is bekend dat ongeveer zestig procent van de burgemeesters wordt geconfronteerd met agressief

of gewelddadig gedrag. In het convenant is daarnaast aandacht voor de opleiding van burgemeesters «hoe om te gaan met agressie en geweld». Ook komen er tien regionale bijeenkomsten waar burgemeesters ervaringen met elkaar kunnen delen en zij informatie krijgen over nieuwe ontwikkelingen en mogelijkheden. Het programma Veilige Publieke Taak heeft inmiddels een geweldsprotocol voor burgemeesters in concept aangeboden aan het Genootschap. Verder gaat het Nederlands Genootschap van Burgemeesters incidenten verzamelen in een kennisbank en burgemeesters in staat stellen om een beroep te doen op de expertise van collega-burgemeesters.

Met andere koepels of verenigingen van politieke ambtsdragers wil ik in de toekomst vergelijkbare afspraken maken. Hierover ben ik bijvoorbeeld al in gesprek geweest met de Wethoudersvereniging.

Inspectieraad

Alle inspecties werken samen in de Inspectieraad. Op verzoek van de inspectieraad is een gezamenlijk protocol gemaakt. Dit gezamenlijke protocol bieden alle leden aan hun eigen organisatie aan.

Brandweer

De Nederlandse Vereniging voor Brandweer en Rampenbestrijding heeft voor kan leden een eigen aanpak geschreven. Zij zullen die de komende tijd gaan uitdragen naar hun leden. Waar nodig en mogelijk ondersteun ik dit. De Nederlandse Vereniging voor Brandweer en Rampenbestrijding beveelt haar leden aan om bij de gemeentelijke aanpak aan te sluiten en trainingen te houden voor brandweerlieden met specifieke aandacht voor de verschillende rollen en functies.

Streekvervoer

Naar aanleiding van incidenten rondom het streekvervoer – Gouda (14 september 2008) en Arnhem (15 oktober 2008) – heeft het programma Veilige Publieke Taak het initiatief genomen voor een gesprek op 22 oktober 2008 met vertegenwoordigers van streekvervoerders, de ministeries van Justitie en van Verkeer en Waterstaat en het project Veiligheid begint bij voorkomen.

Tijdens dit gesprek hebben de vervoerders gezegd dat het aantal gevallen van agressie en geweld op zich niet toeneemt, maar wel de ernst ervan. De agressie en het geweld doen zich vooral voor in de avond en in de nachtelijke uren van het weekend en in bepaalde wijken. Daarnaast constateren zij, mede op basis van hun registraties, dat het externe geweld tegen de bus, zoals het gooien met blikjes en stenen, toeneemt. Met de vervoerders zijn afspraken gemaakt over het melden van overlastgevende, hinderlijke en strafbare gedragingen in of rond de bus. Belangrijke andere afspraken zijn de toezeggingen van de vervoerders dat zij het melden van voorvallen door het personeel en het doen van aangifte door de werkgevers blijven stimuleren. Ook worden mogelijkheden bekeken om de meldingen en aangiften digitaal te verzenden naar de politie. Daarnaast hebben de streekvervoerders en de politie afspraken gemaakt over het uitwisselen van succesvolle vormen van samenwerking tussen de politie en busbedrijven om de veiligheid van buschauffeurs en reizigers te verbeteren. De politie zal op korte termijn een contactfunctionaris aanwijzen die als intermediair gaat optreden tussen de bij de federatie aangesloten vervoersbedrijven en de politiekorpsen. De contactfunctionaris gaat binnen de politie zorgdragen voor een betere samenwerking tussen de politie en de busbedrijven ten bate van de veiligheid van de buschauffeurs en reizigers. De inzet van de politie bij de opsporing en handhaving blijft

belegd bij de regionale politiekorpsen in overeenstemming met het lokale bevoegde gezag van de burgemeester samen met de hoofdofficier van justitie.

Met het aanstellen van deze contactfunctionaris verwachten beide partijen de informatie-uitwisseling bij incidenten te vergemakkelijken, de aangiftebereidheid te vergroten en de inzet van handhavings- en opsporingsactiviteiten te verbeteren. De ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Verkeer en Waterstaat financieren het initiatief.

Politie

De politie wil de komende jaren één uniforme aanpak van geweld tegen politieambtenaren. Deze aanpak is vormgegeven onder de verantwoordelijkheid van de stuurgroep «Geweld tegen politieambtenaren» (GTPA). Voor de uitvoering van deze aanpak is een landelijk projectleider gedetacheerd binnen het programmteam van Veilige Publieke Taak. De projectleider heeft op basis van het «Protocol aanpak van geweld tegen politieambtenaren» de voortgang bij alle politiekorpsen in beeld gebracht en zijn naast elkaar gezet. Hierdoor ontstaat inzicht in de voortgang per korps en landelijk in de gemaakte afspraken. Om deze aanpak kracht bij te zetten is op 14 november 2008 een congres georganiseerd voor het delen van kennis en inzichten tussen de korpsen onderling.

Op 1 oktober is binnen het politiekorps Rotterdam-Rijnmond de pilot registratie officieel van start gegaan. In het bedrijfsprocessysteem is de mogelijkheid aanwezig om op een eenvoudige wijze agressie en geweld tegen politieambtenaren te registreren en de leidinggevende hierover te informeren. Bevindingen uit die pilot worden geïmplementeerd binnen het nieuwe bedrijfsprocessysteem BVH. In 2011 werkt elk politiekorps met dit systeem.

Binnen de internetomgeving van de politie «Politie Kennisnet» is de mogelijkheid gerealiseerd om kennis te delen tussen functionarissen belast met de afhandeling van GTPA binnen de korpsen.

Op 14 november 2008 zijn het onderzoek «Agressie en geweld tegen politiemensen. Beledigen, bedreigen, tegenwerken en vechten» en tien Preventieve maatregelen tegen geweld van de Algemeen Christelijke Politiebond gepresenteerd. In navolging op eerdere toezegging zal ik zo spoedig mogelijk na consultatie van de stuurgroep Geweld tegen de politie en gesprek met de politiebonden, u genoemd onderzoek en mijn standpunt hierover toesturen.

Toezeggingen bij AO 1 oktober 2008

Arbowet

De beschermingsplicht van de werkgever ten aanzien van de werknemer is vastgelegd in de Arbowetgeving. In de evaluatie van de Arbowet door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid wordt gekeken of de verantwoordelijkheid van de werkgever daarin voldoende is vastgelegd.

ASO-bevel

In het Algemeen Overleg is voorgesteld om agenten de bevoegdheid te geven om een ASO – aanpak structurele overlast – bevel te geven. Daarmee kunnen jongeren die overlast veroorzaken, maar niet direct wetten overtreden, aangepakt worden. Er wordt dan een dossier opgebouwd en bij herhaling kunnen zwaardere straffen uitgedeeld worden. Ik heb uw kamer toegezegd uit te zoeken wat wij kunnen doen met het ASO bevel. Ondertussen is uw Kamer hierover geïnformeerd¹.

¹ Kamerstuk II, vergaderjaar 2008–2009, 28 684, nr. 180.

Ik heb uw kamer toegezegd na te gaan of andere beroepsgroepen op grond van art. 184 lid 2 Wet van Strafrecht een ambtelijk bevel kunnen geven. De politie heeft de bevoegdheid om een ambtelijk bevel te geven (artikel 184 lid 1 Wetboek van Strafrecht). In Amsterdam hebben de politie en het openbaar ministerie artikel 184 lid 2 van het Wetboek van Strafrecht ten laste gelegd in een kwestie rondom het ambulancepersoneel. De zaak ligt nu voor bij de rechter. Uiteraard volg ik deze zaak en bericht ik u over de uitspraak.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
G. ter Horst

Bijlage 1

Toekenningen stimuleringsregeling programma Veilige Publieke Taak

Naam organisatie	Naam project	Omschrijving	Bedrag
CWI Amsterdam	Norm Veilig Gebouw	Ontwikkelen van een auditsysteem voor veiligheidsmaatregelen in een gebouw.	95 000,00
Stichting de Hoop, Dordrecht	Integraal Standby Team	Agressiebeleid speerpunt – Cultuurverandering op gang brengen	35 000,00
Gemeente Amsterdam	Implementatie beleid en incidentenregistratie	Brede programma in een grote organisatie invoeren. Invoeren in deze organisatie heeft uitstraling naar andere organisaties.	100 000,00
Albeda College, Rotterdam	Laat het er niet bij zitten!	Campagne in Week van de Veiligheid, d.m.v (onaangekondigde) simulatie van uiteenlopende incidenten op 10 filialen van het college.	62 660,00
Christelijke hogeschool Windesheim, Zwolle	Stop Onderwijs Stalking (SOS)	Onderzoek naar aard en omvang stalking in onderwijs; ontwikkeling producten en toegankelijk kennis tbv voorkomen, aanpak en nazorg van stalking; ontwikkeling begeleiding-trainingsaanbod en conceptkader voor personeelsbeleid	54 365,00
Witte Kruis Holding BV, Den Haag	Agressiereductie training voor 150 ambulance en zorgmedewerkers	D.m.v. persoonlijkheidsvragenlijsten (QPQ) en Talentenmotivatie Assessment (TMA) wordt maatwerktraining ontwikkeld	78 375,00
Udens College, Uden	Samen naar een veilige school	Implementatie van leer- en ontwikkeltraject A&G Dit ontwikkeltraject beslaat naast kennis, houding en vaardigheden in de breedte van de organisatie, ook samenhang in de hiërarchische lijn	21 966,67
Parnassia Bavo Groep, Den Haag	Minder dwang, drang en agressie door Gastvrije Zorg	Implementatie van gastvrijheidsprincipes op de ambulante en open afdelingen van Parnassia	63 838,00
COA, Rijswijk	Met Respect aan het Werk	Voorlichtingscampagne en onderzoek naar aanscherping sanctionering	40 000,00
GVB, Amsterdam	Optimaliseren interactie	Ontwikkeling training, ontwikkelen bewustzijn reiziger, creëren veilige sfeer d.m.v. aanpassen huidige film en campagne «fijn op de lijn». Agressie nivellerend effect van aanwezigheid verstandelijk gehandicapte servicemedewerkers in de metro.	40 000,00
Zorggroep, Apeldoorn	Pilot weerbaarheid bij lastig en agressief gedrag	Onderzoek en training	42 669,50
Bouman GGZ, Capelle a/d IJssel	Werk aan agressie	Project richt zich op het borgen en verder ontwikkelen van beleid. Looptijd project 2 jaar	30 000,00
Bureau Jeugdzorg, Groningen	Omgaan met Agressie	Maakt deel uit van integraal project. Geld wordt gevraagd voor stimuleren weerbaarheid voor medewerkers en leidinggevenden; uitvoeren van 2 alarmoefeningen en bedrijfsopvangteam	43 214,80
Albert Schweitzer Ziekenhuis, Dordrecht	Veilige Zorg in het Albert Schweitzer Ziekenhuis	Preventieve aanpak door het trainen en voorlichten van medewerkers, inzetten van mystery guest en acteurs en informatie geven over voorkomen van geweld.	45 359,00
Stichting de Grote Rivieren, Dordrecht	Aangifte en verhaal van schade bij agressie en geweld.	Aangiftebeleid invoeren en borgen. Wordt subsidie gevraagd voor training waarin kennis en ervaring worden overgedragen en antwoorden worden geformuleerd op de barrières bij het doen van aangifte of nieuwe c.q. nu nog onbekende barrières worden geïnventariseerd.	23 205,50
Brijder Verslavingszorg, Haarlem	Training in bejegening	Ontwikkeling en geven van training voor 1100 medewerkers	36 700,00
Connexion, Holversum	1-Aanpak jeugdoverlast en veelplegers.	Overlastgevend jongeren laten samenwerken met controleurs/toezichhouders. Registratie notoire zwartrijders.	21 784,00
Junior College Middellande, Rotterdam	Op weg naar een gelukkiger school	In kaart brengen reden ziekteverzuim. Coaching en ondersteuning van leerkrachten dmv lesbezoeken en m.b.v. video-opnames en evaluatie.Coachen van docenten n.a.v. hun verbeterpunten die uit de lesbezoeken naar voren kwamen	25 000,00
NS, Utrecht	Link Spel	Het maken van een interactieve film. project richt zich ook op andere (bijzondere) vormen van ongewenst gedrag	25 000,00
Jeroen Bosch Ziekenhuis, Den Bosch	Maak van agressie een punt!	Integrale aanpak A&G. Het project beoogd het bewustzijn van zowel medewerkers als leidinggevenden te vergroten en zo een vraag naar de ondersteuning en de diensten van het Bureau Arbo en Verzuim te creëren	2 972,00
St. Antonius Ziekenhuis, Groningen	Geen	Uitrol project Veilige Zorg; aanstellen projectleider, installeren camera, training 32 medewerkers, maken promotiefilm, implementatie patienteninformatiesysteem	80 000,00
Roc van Amsterdam	Leidraad agressie management enprotocol voor conciërges	Ontwikkeling en implementatie beleid en geven van training, maken van drukwerk etc.	20 000,00

Naam organisatie	Naam project	Omschrijving	Bedrag
IJsselmeer Ziekenhuizen, Lelystad	Communicatiemiddelen gedragscode, gedragsregels en stand van zaken bestrijding agressie en geweld	Maken van folder nieuwsbrief met daarin aandacht voor de gedragscode, afgestemd op cultuur v. ziekenhuis en persoon patient; Posters met door medew. ontworpen afdelings- specifieke gedragsregels; Buttons met daarop door medew. gekozen waarde	1 069,79
Alfa College, Hardenberg GGZ Breburg Groep Breda	Gedragen Gedrag	Ontwikkelen gedragscode	9 688,75
	Veiligheid voor cliënten en medewerkers	Implementatie van TRIAS web tbv. melden van incidenten en deze terug te koppelen aan alle medewerkers.	52 382,00
ISD, Assen e.o.	Integraal Standby Team	Implementatie Agressieprotocol	4 000,00
Dr. Bernard Verbeeten Instituut, Tilburg	Aanpak agressie aan de telefoon en aan balie	ontwikkeling en uitvoering actieplan agressie en geweld	2 080,00
Fransiscus Ziekenhuis, Roosendaal	Beleid Geweldsincidenten	Formuleren beleid incl.: Maken van gedragsregels, training, alarmsysteem, opvang, registratie etc.. Geld wordt gevraagd voor de training, het alarmsysteem, registratiesysteem en voorlichtingsmateriaal	60 000,00
Mediant Geestelijke gezondheidszorg, Enschede	Werken met agressie coaches	Ontwikkeling, scholing en introductie van agressie coaches	4 443,50
Helicon Opleidingen, Bostel	Omgaan met ongewenst gedrag	Training voor 312 medewerkers	55 000,00
			1 175 773,51